

**Ethica Amoris, Sive Theologia Sanctorum, Magni
Præsertim Augustini, Et Thomæ Aquinatis**

Circa Universam Amoris & Morum Doctrinam, Adversus Novitias Opiniones
Strenuè propugnata, Et In Materiis Principaliter Hodie Controversis
Fundamentaliter discussa

De Generalibus Principiis Amoris Et Morum - Prolegomena septem,
Librosque undecim complectens

Henricus, de Sancto Ignatio

Leodii, 1709

Caput XIX. Signa divini amoris in corde prædominatis.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-73187](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-73187)

151 Ex hoc principio Merbesius Summ. Christ. p. 1. q. 8. infert, pro certo mortaliter peccare, qui, peccati lethali affectu plenus, Misæ interest sacrificio; orationemque ipsius execrabilem esse, nisi deposito illo affectu, ad Deum, quem precari vult, serio reverti proposuerit. Scriptum est enim Proverb. 28. *Qui declinat aures suas, ne audiat legem, oratio ejus erit execrabilis.* Quod & præclaris Augustini, Gregorii Nysseni, & Hieronymi sententiis confirmat. Et si ex communi sententia (inquit) graviter peccat, qui inter orandum, notabili tempore, voluntariè distrahitur: An distractio, imò aversio cordis à Deo, per affectum ad mortale peccatum, inter ipsa sacrificii tempora (quibus interiori cordis affectu Deus orandus & adorandus est) gravi culpà vacare potest?

CAPUT XIX.

Signa divini amoris in corde prædominantis.

- 152 **T**ale signum non est, ore dicere, vel intellectu cogitare, quòd Deum super omnia diligas; vel legere, cum aliqua devotione, præcutione in qua prædominantis amoris Dei actus exprimitur. Nihil enim certius quàm hæc omnia consistere cum prædominante amore libidinum, divitiarum, &c.
- 153 Primum itaque signum, est præcipua cura Deo placendi, declinando à malo, & faciendo bonum. Ut enim Augustinus præfat. in Plal. 31. *Numquid charitas permittit aliquid mali facere ei quem diligis? ... ergone charitas permittit te non prestare quiddam potes ei quem diligis? ... dilectio vacare non potest, nisi & mali nihil operetur, & quiddam potest boni operetur. Quid enim facit dilectio?* declina à malo, & fac bonum. *En opus dilectionis.*
- 154 Amor proinde Dei prædominans facit servare mandata, secundum illud Joan. 14. *Si quis diligit me, sermonem meum servabit.* Facit etiam fugere omnia ad peccatum allicientia, scilicet mala consortia, illecebrosa contagia, libros, picturas, & statuas impudicas, &c. Nec solum id facit prædominans amor Dei, sed & facit quòd homo nihil magis habeat cordi, quàm divinam amicitiam per mandatorum observantiam conservare.
- 155 Secundum signum, est constantia in observantia mandatorum, fugaque peccatorum mortalium. Neque enim ex momentaneo vel horario affectu in observantiam mandatorum, fugamque criminum, satis colligitur prædominans amor Dei: sed sicut amor iste tenax & constans esse solet; ita constanter manifestare se solet per antedictam observantiam fugamque. Non quòd amor Dei prædominans in hac vita sit immutabilis: sed sicut amor prædominans libidinum, pecuniarum, &c. tenax esse solet; non est tamen immutabilis; sed luxuria subinde mutatur in castitatem, avaritia

in liberalitatem. Sic & de prædominante Dei amore philosphandum est. Neque enim arbor ideò non fuit radicata, quia vi ventorum vel aquarum postea dejecta. Sed sicut arbor colligitur bene radicata non fuisse, dum citò & facile dejecta fuit; sic & de amore Dei colligimus. Unde D. Ælredus in speculo charitatis l. 2. c. 18. *Non secundum hos momentaneos affectus (inquit) sensibiles utique... Dei estimandus est amor; sed potius secundum continentiam ipsius voluntatis qualitatem. Suam enim voluntatem Dei voluntati conjungere, ut quilibet voluntas divina præscribat, ut nulla sit alia causa, cur hoc aut illud velit voluntas humana, nisi quia hoc Deum velle cognoscit; hoc utique Deum amare est... Sanè hæc voluntas secundum duo quadam judicanda est, passionem scilicet & actionem; si videlicet ea que Deus intulerit, vel inferri permiserit, patienter sustineat, & ea que jusserit, ferventer adimpleat... Ut ergo simplicioribus verbis utar, qui quantumcumque potest, insitit ut Deum habeat, mandatis videlicet illius obtemperando, & secundum Apostolica & Evangelica præcepta sobrie & justè & pie vivendo, etsi nihil ejus dulcedinis gustet, Deum tamen diligere dicendus est, ipso attestante qui ait: *Qui mandata mea custodierit, ille est qui diligit me.**

Tertium signum, est frequens & libens de Deo cogitatio. Quia, ut Matth. 6. Veritas ait: *ubi thesaurus tuus, ibi cor tuum est.* Et uti Richardus à S. Victore in Benjamin minore c. 13. *ubi amor, ibi oculus. Libenter aspiciamus, quem multum diligimus. Vis scire (ait D. Bonaventura Conc. 2. de S. Maria Magdal.) si Deum perfectè diligas, vel aliud plus Deo ames; attende si de Deo plusquàm de aliis rebus cogitas: quia de illo plus cogitas, quod plus amas... Ergo si plus cogitas de mundo, plus de lucro, plus de carnali amico, vel socio, quàm de Christo, non veritas in dubium, sed si tibi certissimum argumentum, quòd amas ista plusquàm Christum. Nam ob hanc causam Dominus dicebat de divino amore: Diliges Dominum Deum tuum ex toto corde tuo, & ex tota anima tua, & ex tota mente tua. Nota diligenter quòd non dicit ex parte cordis... sed ex toto. Nec tantum dicit, ex toto corde; sed, ex tota anima; & ex tota mente, dans per hoc intelligere, quòd non debeamus aliud velle, aliud cogitare quàm Christum. Nam (sicut Bernardus dicit) diligere Deum toto corde, est diligere toto intellectu sine errore. Diligere Deum totà animà, est diligere totà voluntate sine contradictione. Diligere verò totà mente, est diligere totà memorià sine oblivione. Hanc frequentem Dei memorià Deus mandat apud Michæam c. 6. *Indicabo tibi... quid Dominus requirat à te... sollicitum ambulare cum Deo tuo.* Cum Deo quippe ambulandi sollicitudo, est cogitatio sollicita ne quid velimus vel faciamus contra Dei amorem.*

Quartum signum, est studium magnum

quæ-

quærendi Deum, si illum nostris amiserimus peccatis. Quod enim quis multum diligit, multum querit, si amiserit. Evangelica quippe mulier, quæ dragmam suam perdidit, everit domum, omnes angulos ejus scrutata est, omnia susquedeque vertit, ut perditum argentum, quod amabat, inveniret. Evangelicus quoque Pastor, ovem centesimam, quæ erraverat, non cessavit querere, donec reperiret. *Videmus ad sensum* (ait Bonaventura loco citato) *quod si quis non videat rem quam diligit, & nesciat ubi sit, non quiescit, non dormit, comedere ad tempus omittit, & sollicitè illam querit. Unde sponsa præ amore & absentia sponsi languens, sic ait: In lectulo meo per noctem quæsi quem diligit anima mea. Sed quia Christus non invenitur in lecto, nec in suavi loco, adit & dicit: Surgam & circuibō civitatem; per vicos & plateas quæram quem diligit anima mea. Sed quia Dominus non invenitur inter cognatos & amicos, addit anima sancta, dicens: Paululum cum petrastransivissim eos, scilicet cognatos & notos, inveni quem diligit anima mea: tenui eum, nec dimittam. ... Sed quis hodie Christum querit? querunt luxuriosi & gulosi suavia: querunt superbi sublimia: querunt avari pecuniam, magis quam Christum. Verè multi plus diligunt asinum suum, porcum suum, & equum, imò denarium unum, quam Deum. Unde hoc probas? certè ex inquisitione sollicita: nam perdit homo bovem, & sollicitè eum querit. Perdit equum, & non quiescit. Perdit ovem, & post eam vadit. Perdit asinum, & querit: sed perdit homo peccando Christum, & quiescit, dormit, bibit, comedit, & non querit. O quot sunt, qui diu dormiunt in peccatis, nec curant per penitentiam Christum Dominum invenire!*

158 Sed qui sunt (inquis) qui Deum amissum sollicitè querunt? Respondeo: illi sunt, qui orationibus instant, orationi stent, jejunium, eleëmofynam (si possint) aliaque pietatis & humilitatis opera jungunt, conceptaque adversus seipfos indignatione quod levissimis de causis à summo se bono averterint, à se pœnas exigunt, ut Deum propitiatum tandem inveniant. Hæc est enim tristitia secundum Deum, quæ ex Dei amore causata (ut S. Thomas ait) magnam in nobis operatur sollicitudinem: sed defensionem, sed indignationem, sed timorem, sed desiderium, sed emulationem, sed vindictam, ut Apostolus ait 2. Cor. 7.

159 Ex adverso si quis aliquid aliud magis cordi habeat, & magis sollicitè querat, quam divinam amicitiam conservare, vel amissam recuperare; si de Deo vix cogitet, si à promissa emendatione facilè & citò resiliat, si post amissum Deum remissus sit in vindicta à seipso exigenda, negligens in producendis dignis pœnitentiæ fructibus ad Deum reconciliandum sibi, &c. signum est quod non habeat amorem Dei prædominantem.

Tom. I.

Momentosa observatio, in confirmationem asserita obligationis primi maximique mandati.

EX huc usque dictis facilè videt, quisquis 164
oculos habet, quàm immanè à veritate, à pietate, à sacris Litteris, à SS. Patribus, à recta ratione aberrent propositiones num. 49. enarratæ. Adversus eas proinde mirum quod zelum suum non acuerint nonnulli, quorum solemnis professio est; ad majorem Dei gloriam collimare. Mirum (inquam) quod eas ad Romanæ Inquisitionis Tribunal non detulerint, ne hæreticam quidem illam Professoris Mussipontani, quæ dicit, quod finem suum ultimum homo non tenetur amare, neque in principio, neque in decursu viæ suæ moralis. Neque enim zelus majoris gloriæ Dei, neque alia ratio justa verè ipsos movere potuit ad deferendam Tribunali illi piissimam sanctissimamque Augustini doctrinam de relatione operum, potius quàm impiissimam istam. Vix certè credidi oculis meis, cum christianissimam doctrinam illam ab ipsis accusatam vidi. An non cum scandalo totius Orbis Christiani Orbis ipse, vel Sanctissimus judicet. Certè non cum ædificatione charitatis, nec cum promotione divinæ gloriæ, vel pietatis. Vide infra lib. 8. c. 17. Accusarunt & hanc: Amor 164
Dei amori creaturarum sub mortali semper prædominari debet: unde ex illo semper vivendum, quod non sit per habitus merè oisiosos. Accusarunt & alias ejusmodi, tamquam quæ adigerent homines in desperationem. Perinde est ac si primum maximumque mandatum, sub eodem prætextu, utique tamquam observatu impossibile, & homines adigens in desperationem, accusassent, & ad Romanæ Inquisitionis Tribunal detulissent. Anne ergo primum istud mandatum permittit ullo tempore vitæ moralis vivere sibi, non Deo? vel aliud quidpiam magis amare quàm Deum? vel finem ultimum constituere in aliquo extra Deum? Si aliquo hoc tempore liceat, difficile erit tempus illud determinare, atque ostendere, quod non toto die, totâ hebdomadâ, toto mense, toto anno, toto quinquennio: Difficile proinde erit damnatis hisce propositionibus aditum præcludere: Probabile est, ne singulis quidem rigorosè quinquennis per se obligare præceptum charitatis erga Deum. An peccet mortaliter, qui actum d' electionis Dei semel tantum in vita eliceret? & c' demnare non audemus, &c.

Difficultatem istam anget ipsamet confessio 162
adversariorum (ingenuè fatentium, sibi admodum difficilem esse determinationem illam temporis) varietasque circa hoc, atque exorta inde exorbitantia opinionum. Quâ non parum confirmatur veritas accusatæ per ipsos propositionis. Siquidem præter damnatas illas propositiones, Sirmondus in lib. quem virtutis defensionem inscripsit: Diligendi (inquit)

M m